

Pretelj ubogih

Božična igra za dicu u jednom činu

Iz nimškoga

O s o b e :

Margareta, uboga tobračica

Milan

Zorica

nje dica

Mali Jezuš kot bos prosjački dičak

Prvi andjel

Drugi andjel

D e k o r a c i j a : Najper jedan stol i stolac. Na stolu jedna zdjela s presnim grahom, uz zdjelu dva kusići kruha. Odzad ognjišće, klup, klupčica (Schemel), zipka i u njoj lutka. Na strani visi gajbica, va njoj jedna ptica. Na livu jedan oblok, uza njega ladica, va njoj rubac za vrat. U kutu naslonjena metla.

1. Prizor

(Kad se zastor zdigne, sidi Milan kod stola i tribi grah. Zorica sidi uz zipku. Margareta je prignuta prik zipke, kušne va zipki ležeće dite i si zame jednu košaru.)

Margareta: Ostante s Bogom, mila dica,
I čuvajte nam mali stan!
Va zipki pazite na Anku,
Nekate projt iz hiže van!
Odnest ću ocu hitro kruha,
Ar jur je blizu podne i objed.
Ostante s Bogom mili mali,
Popaščit ću se, dojt ću vrijed!
(Kušne dicu.)

Milan: Med tim ću stribit grah i leću,
Pak zibat Anku, da zaspí.

Zorica: A ja . . . i ja ljenarit neću,
Pomest ću hižu mamici.
(Ziba Anku.)

Margareta: Da, tako, tako, dica draga,
I škvorcú dajte na obrok!
(Kaže na pticu.)
A sada grem va lozu k ćaći!
Ne slanajajte se na oblok!
(Kani pojtt, ali se još jednoč krene najzad.)
Zmolíte, ća sam vas učila,
Kad bude ćas pojist si kruh.
Hvalíte njemu, ki ga daje,
Va nebi Ocu Višnjemu.

Milan: Da, hvalit ćemo Božje ime,
Kad ćujemo na podne zvon.

Zorica: (Živahno) I škvorcú dat ću onda sime,
Ar teško čekam podne ja i on!

Margareta: (Stane najper na pozornici.)
Ah, nek kusić suhoga kruha
Im morem dat, uboga sam,
I zutra na Božić nek kruha,
Nek toplu hižu sirotam!
(Plače se.)
Božićni dar im dat ne morem,
Na bor navezat nimam ća.
(Otkidajuć): Ah, još i kruh im tanko rižem, . .
Veselja nima siromah . . .
Nuť vindar zato zdvajat neću,
Kad bude dost, će Bog pomoć,
Odnest uboštvo i nevolju,
Rasvitit nam božićnu noć!
(Projde.)

2. Prizor

Milan i Zorica,

Milan: Popaščit ću se sada meru,
Da na večeru stribim grah.

Zorica: (zlovoljno) I ćer smo jili tu večerul

Milan: (posmihujući) Glej, glej, željiš si bolje ča? . . .
(ozbiljno) Zaista, mi smo dost ubogi,
Mlahavi su još naš otac,
Nij im prestala bol va nogi,
Kad su upali uz zdenac . . .
(Negdo potukeće na vratil.)

Zorica: (Štane se.) Na vrati, čuj, negdo tukeće!

Milan: (Na gajbicu gledajući.)
To škvorca čuješ 'z gajbice,
Ar k nam se malo gdo došeće . . .
Sad počni mest, utari suzice . . .

Zorica: (Zame metlu i mete sobu.)
Ah, Milan, srce mi zariže,
Kad gledam majkin teški trud;
Pomoć ne morem zvana hiže,
Za peć još slišim i va kut.
(Negdo večkrat potukeće.)

Milan: I ja željim pomagat ćaci . . .

Zorica: Nek čuj, tukeće gdo kod vrat!?
(Postavi metlu na stran i se pašći k obluku.)

Milan: To je uz peć mačkur s mustaći,
Otpri mu vrata, van bi rad!

Zorica: (Gleda na oblak van.)
Je li još dugo do objeda?
Pojila bih jur rado kruh . . .

Milan: To vjerujem! Za gladne vrijeda
Od jutra stisne se trbuh.
(Sada potukeće jur po treći put.)

Zorica: (Biži k obluku.)
Sada sam dobro čula koga!

Milan: E! poj mi, gdo bi došal k nam!?
Na prag ubog ne stupi noga . . .

Zorica: (Pogleda van i ide brzo najzad.)
Poglej, dičak je, bos i sam.

Milan: (Skoči se.) Dičak, i bos i sam?!

Zorica: Da, bome!
(Obadva bižu k obluku;
Zorica gleda pazljivo van i veli Milanu:)
Va suroj haljici po boki
Uzebal je od zime vas;
Ledene suze su na oki,
Uboštvo kaže mu obraz.
Odakle je ta mali siročak,
Ter ča ga goni van na snig?

Milan: (Ganut.) Ne pitaj, hitro poj, otpri mu,
To vidiš, da je mučenik!
(Sebi.) Na stolci ovde neka sjede,
(postavi stolac najper na pozornicu.)
Pregnati ću oganj na žar . . .
(Puše va oganj.)
Pomoć se mora štantapede,
Nek jaukat, to je sirov dar.

3. Prizor

Zorica, Milan i Mali Jezuš kot bos prosjački dičak.

Zorica: (Dopelja maloga prosjaka u sobu.)
Nek hodi, ovde je toplije,
Na stolčić sjedi, grijaj se!
Ti si još dite ubogije
Nek mi, uboge sirote . . .
(Malo pretisne dite na stolac. Ure biju 12.)

Zorica: (Veselo.) Dvanajsta ura je udrila,
Na podne smimo kruh užit.
(Vetreno zame kruh na stolu i ji.)

Milan: Nauka zabit ne bi smila,
Da milosrdna moraš bit!
(Da svoj kruh ditetu.)
Ti siročak, ovo zami si,
Ar tebe trapi veći glad,
Danas još kruha vidil nisi . . .

Zorica: (Takaj mu da mali kusić.)
I ja ću ti ga žalož dat.
(Dite zame, načinji križ ter ji.)

Zorica: (Moli. Milan ruke sklopi i tiho moli.)
Sve ča ljubim, sve ča žalim,
Mili Bože, tebi hvalim.
Ti je šalješ, ti je daš,
Ti Otac, hranitelj naš,
Ter i zato, dobri Bog,
Hvalimo za kruh ubog!

Mali Jezuš: (Govori stojeć.)
Kad dite digne k nebu glas,
Je Bogu drago svaki čas!
(Posadi se.)

Zorica: A sad povi nam tvoje ime.
Prosjak si? greš od vrat do vrat?
Uz bol od glada i od zime,
Va tom si bome dost bogat!
(Sazuje si šoljine i mu je da.)
Obuj si moje šoljine,
Ću dokle bosa bit . . .

Milan: A ja ću z lade majkine
Rubac donest i te pokrit.
(Doprimi rubac.)

Mali Jezuš: (stane se)
Vi dobra dica, hvalim vam,
Ča dobra date sirotam,
To Bogu date, to je dar,
Položen Bogu na oltar!

Milan: (tiho k sestri) O, kako lipo nam govori!

Zorica: (tiho k bratu) O, svaki vlas kot zlati trak,
Kot sama nebesa u zori!

Milan: (k Malomu Jezušu)
Povij nam mali, čudnoviti,
Kade je tvoj dom prelipi?

Mali Jezuš: (stojeć)
Iz visokoga neba sam,
S odzgor sam došal doli k vam.
Onde kraljuje moj Otac,
A ja sam došal, da konac
Postavim zlu za prvi grih
Kroz krvni križ na Golgoti!
(Svliče si gornju pratež i stoji u bijeloj opravi.)

Milan i Zorica: (ki prlje začudjeno poslušaju,
spadu na koljena)
O, Jezuš Mali je pri nas!

Mali Jezuš: Ubog i bos sam došal k vam,
Spodoban vam i sirotam,
S neba na zemlju put si zel,
Uboštvo biše meni dijel.
Ar drag je meni siromah,
Otpriete oči sad na mah!
Ubog i bos sam došal k vam,
Imali ste nek krušac sam,
Još ste gostili mene š njim,
Za tim rupčac, da se steplim.
Primite zato dare vi,
Donest ćedu je andjeli;
Ubogim svaki milodar
Se Bogu meće na oltar.
A sad božični rodni bor,
Rasviti mali stan i dvor!

(Mali Jezuš da s rukom zlamenje, na ko se vrata otvoru. Polako stupu nutar andjeli. Jedan andjel nosi božično drivo, ko postavi na stol. Jedan ili dva andjeli nosu drugačije dare, ke na stol položu. Medtim se jači za kulisami ova jačka):

Koruš andjelski:

On pride k dičici kot dite i brat,
On pride k ubogim i tiši im glad,
On pride k mlahavim, utare im pot,
On pride, nevoljnim obranit život!
On svakomu pride, je svakomu spas,
Radujte se skupa uz veseli glas!

(Kad položu andjeli dare na stol, stupu pobožno najzad. Milan i Zorica gledaju puni veselja te lipe dare.)

4. Prizor

Mali Jezuš, andjeli, Margareta, Milan i Zorica.

Margareta: (Stupi nutar, prez toga, da bi na Maloga Jezuša pogledala; kad zagleda božićno drivo i druge krasne dare, veli prese-nećeno):

Ča je to? Ča to vidim?

(Dica bižu veselo k njoj.)

Milan: O majka, majka, hoteder!
Poglejte bor i pun mu vrh!
To Mali Jezuš dal je sam,
Ubog i bos je došal k nam!
(Kaže na maloga Jezuša.)

Margareta: (se poklekne)
Božanski Sin va grišni stan!
A ča je sad? Je noć? Je dan?
Je istina? Je lipi san?
(Stane se.)

Prvi andjel: Ne gledaš ti to nek va sni!
To Jezuš Mali vam dili:
Rupčace, lipe haljice.

Drugi andjel: Jabuk, vrtani, pogačice,
I majki muku, kruh, kolač;
Prestal je sada glad i plač,
Jedan dukat je još pridan
Na drugo, česa nima stan!
Pecivo slatko nosi bor,
Goruće sviće su odzgor!

(Kad andjeli imenuju dare, pokažu veselo Milan i Zorica na nje. Majka zaglediva sva presenećena.)

Mali Jezuš: To sanja nij, dičica mila,
S veseljem rado sam pri vas,
Dobrota vaša me je veselila,
Peljala k vam božićni čas.
(Stane k dici.)

Ja ljubim dicu, š njimi biti,
Prihajam k njim, i dite sam takaj!
„Pustite male k meni priti,
Ar njihov je nebeski raj!“ —

(Dica se klečeć nagiblju na Jezuša, ki va sredini stojeć drži ruke prik njih. Medtim se jači konačna jačka za kulisami. Prvi andjel drži klečeć na prsi prekrížene ruke i glavu doli nagnuto kot pokazanje poniznosti. Drugi andjel drži livu ruku na prsi, klečeć gleda i drži ruku prema Jezušu gori dignutu kot znak poniznosti. Margareta stoji pobožna odzad i gleda Jezuša.)

Konačni koruš:

Zajačite skupa, podignite glas,
Svi ljudi po svitu i svaki z med vas,
Zahvalno se klanjaj pred Bogom danas,
Veselje prihajaj na suzni obraz!
On šalje težine, on šalje i spas,
Prez volje njegove ne pade vam vlas.

(Konac.)